

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

 Z mesecem julijem začne „Slov. Gospodar“ drugo polletje; prosimo torej p. n. naročnike, ki so samo za pol leta bili naročnine poslali, naj ponovijo naročilo o pravem času, da ne pride nered v pripošiljanje.

Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta znaša še naročnina 1 fl. 60 kr., do 1. oktobra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah.

Upravištvo.

Cesarjeva zastava ali bandera.

Uže od nekdanj je v navadi, da vojskovodje, kralji in cesarji naznanjajo svojo navzočnost na katerem kraju s tem, da ondi razobesijo svoje zastave ali bandere. Da se od drugih razločujejo, ima vsak svojo. Štajerski vojvodi so imeli bandere ali zastave zeleno-bele, spodnje-avstrijski rudeče-bele. Slednje ima celo zgodovinski pomen po slavnem vojvodu Lavoslavu Babenberskem. Ta je namreč v Svetej deželi se vojskoval zoper divje mohamedane tako hrabro pred mestom Ptolomais, da je bil ves krvav; le tam bila je obleka še bela, kder je imela opas. Zato si je izvolil on in njegovi nasledniki rudeče-bele zastave ali bandere. Kranjski vojvodi imeli so pa trobojnice, t. j. zastave rudeče-modro-bele.

Kakor deželski poglavarji, imajo tudi kralji in cesarji svoje posebne zastave, bandere, barve. Prajzovski kralj n. pr. črno-bele (srake), bavarški: modro-bele, a naš avstrijski cesar črno-žolte (zlate).

Jednako je tudi zastran narodov in držav. Magjari imajo rudeče-zeleno-bele, Čehi, Hrvati in Slovenci rudeče-modro-bele zastave, nemško-prajzovska zastava: črno-belo-žolte, naše avstrijsko cesarstvo pa vedno črno-žolte (zlate). Kder koli tedaj stanuje naš svetli cesar ali se prijavi njegov minister, namestnik itd. ondi zaplapol v zraku črno-žolta zastava.

Črno-žolta je toraj cesarjeva, cesarska, državna-avstrijska zastava ali bandera. Nje se poslužuje cesar, ona velja vojakom, njo kažejo mornarji na svojih ladijah itd.

Podobno pa se bander ali zastav poslužujejo ljudje, da svetu pokažejo svojo narodnost, svoje politično mnenje. Kdor tedaj pri nas razvije rudeče-modro-belo zastavo, ta naznanja s tem, da je Slovenec.

Kdor razobesi zeleno-belo bandero, javlja, da je Štajerec. Kdor pa se posluži črno-žolte zastave, ta kaže, da spoštuje, ljubi in časti avstrijskega cesarja, avstrijsko cesarstvo, da je avstrijski domoljub. Če pa kdo pri nas natakne na kal črno-belo, ali celo črno-belo-žolto bandero, ta se drzne kazati, da je Prajz ali Prus in da mu je nemško-prusko cesarstvo ljubše od avstrijskega.

No, če je res tuji n. pr. nemško-prajzovski cesar pri nas, se mu iz uljudnosti izobesijo njegove zastave. Drugače pa je tako razobešanje tujih zastav pri nas neumnost ali izdajstvo.

Kaj pa pomenijo črno-rudeče-žolte bandere? Zastarano puntanje od l. 1848. Takrat so namreč nekateri Nemci spuntali proti našemu cesarju, bavarskemu, pruskemu kralju itd. ter v Frankfurtu zbobnali veliki nemški državni zbor, ki bi imel vse strahovati ter neko nemško republiko osnovati.

No, in ti nemški puntarji in rogovileži so v kratkem bili razgnani.

Ako tedaj naši graški, mariborski, celjski, ptujski itd. Nemci in nemškutarji razobešajo puntarske črno-rudeče-žolte zastave, tako kažejo svetu le svojo nevednost, neumnost, budalost ali pa avstrijskemu cesarstvu sovražnost, našemu cesarju žaljivo politično zagrizenost in nezadovoljnost z njegovim vladanjem.

In ker smo Slovenci zvesti podložniki avstrijskega cesarja, tako smo vselej žaljeni, kedar nam kak nezadovoljnež nemčur razvije črno-rudeče-žolto bandero na avstrijskih, na štajer-

skih, na slovenskih tleh. Nedavno je v Welsu v nemški zgornej Avstriji nek nemčur razobesil tako črno-belo-žolto prusačko zastavo pa je od c. k. okrajnega glavarja bil kaznovan, da je plačal 25 fl. globe. Na Magjarskem bi mu še 25 batin intabulirali tam, kder jih še Bog zbri-sati ne more.

Nekdaj bila je navada cesarja latinski pozdravljati s klicanjem: vivat, t. j. naj živi! To ni več navadno. Vsak narod pozdravlja sedaj svoje vladarje v lastnem jeziku. Italijan upija: evviva, Nemec se napeja s Hochklicanjem, Magjar vreši: eljen, a Slovenci imamo najlepšo, najprimernejšo in uže od nek-daj navadno pozdravičko: živijo!

Iz povedanega more vsak pošten avstrijski domoljub, vsak priden Štajerec in vsak pаметen Slovenec razbrati, kaj mu je storiti, ke-dar pridejo preljubljeni naš avstrijski cesar, mili Franc-Jozef I. na Slovensko! Živijo!

Desterniški.

Deželni zbor štajerski pa Slovenci.

III. Podkovskej šoli v Gradci sklenoli so deželni poslanci novih pravil, katerih se vodstvo te šole držati ima. Za nemški Štajer priredijo sedaj s pomočjo ustanove barona plem. Melnhofa in štajerske posojilnice dve novi hiralnici — Siechenhäuser — namreč na gradu Ehrnau in v Hartbergu. Nemci imajo tedaj uže 4 hiralnice, Slovenci samo 1, namreč v Ptuj.

Muti se je prošnja odbila, v katerej je njeni župan bil prosil 5000 fl. posojila iz deželne blagajnice, da bi si kupili železnih cevij za vodovod v gornji trg.

Vinorejska šola v Mariboru bo l. 1884. imela 16780 fl. stroškov in 10630 fl. dohodkov, treba ji določiti iz deželnih denarjev 6150 fl. Stari ravnatelj g. Goethe je šel v pokoj, novega pa še iščejo. V deželnem zboru poročeval je o tej reči g. dr. Dominkuš v imenu finančnega odbora. Nasveti bili so sprejeti, namreč: novi ravnatelj dobi 1600 fl. plače s prostim stanovanjem in vrtom, dalje pravico do 400 fl. do-klade v 10 letih, če je zadovoljno služboval; služba se mora razpisati ali sposobni mož po-klicati, če bi se prošnikov ne oglasilo dovolj dobrih, in naposled da se pri nastavljenji gleda na to, kar pravila vinorejske šole v 14 para-grafu tirjajo (14. Sept. 1868 v deželnem zboru sklenjena). Po teh pravilih bi moral pomočni učitelj ali adjunkt, eden učitelj in sodar znati sloven-ski, ravnatelj se pa slovenski naučiti, če še tega jezika zmožen ni. Do sedaj so te popolnem opravičene točke pravil ostajale zvečinoma le na papirji. Radovedni smo, kaj bo sedaj?

Zastran postranskih železnic je deželni zbor sklenol podpirati stavljenje železnice od

Feldbaha v Fürstenfeld in od Spielfelda v Radgono. Železnico staviti namerava južna železnica. Stala bode 1,400.000 fl. ter na leto dajala po 30.000 fl. čistega dobička, s katerim se bodo obresti in kapital plačevali. Dežela dovoli 8000 fl. letne podpore skoz 10 let. Za železnico iz Poličan v Slatino pa se je odka-zalo 3000 fl. inženirjem itd. naj poiščejo in zmerijo najboljšo črto. Zaradi trtne uši so po-slanci v zadregah bili, kaj storiti? Naposled obvelja g. Šnideršičev nasvet, da vinorejska šola vinogradarjem v brežiškem okraji prodaja ameriški trs po znižanej ceni.

Močno čudili smo se, da je deželni zbor v najlepšem redu našel vse, kar se noveji čas v Slatini godi, čeravno leze na slabše in ondi človek zapoveduje, ki je dosedaj povsodi nesrečno gospodaril.

Imenitno za spodnji Štajer je tudi nasve-tovana prenareditev volilnega reda. Do sedaj so morali nekateri tržani daleč potovati in denarje trošiti, če so hoteli svoje pravice poslužiti se in voliti deželnega poslanca, n. pr. Ljuto-merčani in Središčanje morali so v Ormož, Gor-njegračani, Ljubencanje, Mozirčani itd. v Celje. To bi naj prenehalo; povsod bi naj volili doma in izid volitve dalje telegrafirali. Saj je do vseh trgov telegraf napeljan. Dalje mnogo trgov je sedaj po krivici od skupine mest in trgov odcepljenih in volijo s kmečkimi skupinami. To ni prav na nobeno stran. Zato nasvetujeta poslanca g. dr. Radaj in nemški konservativec Karlon, naj se trgi, ki sedaj s kmeti volijo, potegnejo k mestnej skupini. Takšnih trgov navaja dr. Radaj na Slovenskem več: sv. Le-nart v Slov. goricah, Kozje, Vransko, Vitanje, Konjice in Šmarije. Toda do-dati bi se moral še: Veržej, sv. Jurij na južni železnici, Lemberg, Velenje, Brašlovce, sv. Lov-renc v puščavi itd.

Liberalni poslanci nemški, zlasti Wildhau-ski Karneri, tem prenaredbam niso prav pri-jazni. Izgovarjajo se, da dotični trgi sami tega ne želijo, ker se nič ne gibljejo in nobenih pro-šenj ne vlagajo. Mislimo, da se da temu poma-gati do prihodnje seje, ki bode 1. in 12. julija t. l. kajti do tiste dobe je obravnava preložena. Gibljite se toraj in oglaste se!

Gospodarske stvari.

Grozdni sukač ali kiseljak.

Po nekaterih vinogradih dela letos grozdni sukač. — Nemci mu pravijo Sauerwurm — ve-liko škode pa ljudje tega ne vedó. Potem pa se čudijo, kam so številni kabrnki preminoli. To je zakrivil majhen rumeno-sivkasti metuljček sukač ali kiseljak. Profesor Erjavec ga je lani dobro opisal v sv. Mohorjevih knjigah „Naše

škodljive živali“. Kdor jih nima, naj pa sledeče prebere, da bode vedel, kako ta škodljivec škodo dela.

Konci meseca aprila ali prve dni meseca maja, kakor je namreč vreme, pride metuljček iz prezimivše bube na dan. Po dnevi se skriva pod listje, po noči pa leta živahno okolo tje do svetlega jutra. Kmalu potem odloži samica svoja bela in svitla jajca za mladi zarod. Za štirinajst dni izvali se gosenčica in zvleče s svilastimi nitkami nekoliko cvetnih popkov skupaj in sredi njih sedeča, požre jih polagoma.

Ko je z enim ograbkom gotova, napravi si družega in tretjega, ter naposled, ko se je v tem nekolikokrat prekožila, doraste in se spusti ob niti navzdol ter se zabubi v belem spredku za trsovim lubom in po družih kotičkih, časi pa tudi onde, kjer je žrla.

Gosenica je s prva bela, glavo ima pa črno in po hrbtu rudečkasto progo. Ob straneh in zadaj je nekoliko kosmata. Pozneje je rusa in meri dorasla 12 milimetrov.

Uže sredi meseca julija leta metulj družega zaroda, ki je se vé da mnogo številnejši od prvega. Oplojene samice polagajo na grozdne jagode, ki so zdaj uže precej debele. Najljubše so jim trte z gosto nabitimi grozdi in z mehkimi jagodami. Mlada gosenčica zavrtja se v jagodo in onde nastane modra pika in sredi nje luknjica, skozi katero se je škodljivka zadovolbla v jagodo in skozi katero tudi izriva blato, ki potem pogostoma na nitkah visi ob jagodi.

Gosenici ena jagoda ni dovolj, temveč gre od jagode do jagode. Izjedena jagoda se usuši in odpade, pri mokrem vremenu pa gnije in se skisa. Ako se v trgatvi take jagode ne obirajo, temveč se grozdje mesti, kakeršno je, potem je vino kislo in nestalno. Odtod tudi ime: kiselj.

Metuljčki naj se lové. Jako koristno je pokončevanje gosenic pomladnega zaroda. Gosenica se poišče sredi očitnega spredka in se zmesti. Še hitreje gre to delo od rok, ako na gosenico kanemo kapljico neke tekočine, ki jo gotovo umori. Tekočino si napravimo, ako obarimo prostega tobaka in tej obari pridenemo trideset odstotkov vinskega cveta (spirita) in pet do šest odstotkov pátoke. Pri tem nam dobro služi orodje, s katerim se v šivalne stroje olje kaplje, samo da naj bode nekoliko večje. Najbolje pa storiš, ako zatiraš bube v zimskem stanu s tem, da odrgneš in odstraniš s trt ves stari mrtvi lub in očistiš vse poke in globelice na trsu in na kolji. Pri tem delu dobro služijo dratene krtače in nalašč za to napravljene dratene rokavice. Ako ni teh pri roci, dober je tudi nož, ki pa ne sme biti oster. Vse, kar se je s trt zgulilo ali odrezalo, mora se pobrati

in sežgati. Sploh je pa tudi v vinogradu gledati, da je čist in da imajo mrčesi v njem kolikor mogoče malo skrivališč.

Premiranje bikov in licenciranje vršilo je se uže na večih krajih slovenskega Štajerskega. Došla so nam poročila iz Ljutomera, sv. Lenarta v Slovenskih goricah, Maribora, Celja, Slov. Bistrice, katera zaporedom objavimo!

Pri sv. Lenartu vršilo se je to 5. junija. I. državno darilo prejel je Franc Rajšp v Ra-dehovi za 1½ leta starega bika Marijahoferskega plemena, I. deželsko darilo Janez Krampergar v Cerkevniku za 2½ leta starega bika domačega plemena, II. deželsko darilo tisti pa za 1½ leta starega bika domačega plemena skrižanega z Marijahoferskim, III. deželsko darilo Jurij Bezjak v Ledinku za 2 leti starega bika, domačega in Marijahoferskega plemena, IV. deželsko darilo Ignac Šparovec iz gornjih Žerijavcev za 2½ leta starega bika in tudi domačega in Marijahoferskega plemena in V. deželsko darilo Ignac Rotman v Gasteraji za 3-letnega bika, črno-belega, domačega plemena. (Dalje prih.)

Letina kaže po vsej Avstriji srednje, zime so povsod redke, pa klasje narašča krepko. Koruza, ječmen, oves krompir dobro kažejo. Sadovja pa Štajerci poprek letos ne bodo toliko imeli, kakor lani, tem več pa sadjerejci po drugod, posebno na Českem, kder je lani z njim spodletelo. Gorice kažejo dobro, kder je kabrnkov kaj. Ocvetelo bo vse lepo in še ta mesec, vino utegne tedaj dobro prirasti. Hmelj pa je izvrsten.

Sejmi. 2. julija sv. Ilj pri Slov. Gradci, Petrovče, Polensak, Remšnik, Tinsko, 4. julija sv. Peter na Ottersbacku, Rečica, Vozenica.

Dopisi.

Iz Maribora. (Svečanost — čitalnica — okrajni zastop — nesreča — dr. Duhač) Na prihod cesarjev se mesto živahno pripravlja. Med dr. Radajevim in dr. Schmitterjevim hramom v Graškej ulici postavijo slavalok. Tam pričaka cesarja 56 belo-oblečenih gospa, najlepša mu pokloni cvetlice, za njimi vrsti se 500 belo-oblečenih šolaric. Cesar se pelje skoz dvojni špalir veteranov, turnerjev, požarnih brambovcev itd. skoz poštno, gosposko ulico na veliki trg, potem skoz stolno ulico v škofovsko palačo. Pred njo ga pozdravijo oficirji, uradniki, duhovniki, profesorji, učitelji, župani, šolska mladež. Zvečer bo baklada, razsvetljenje mesta, podoknica in potem se uhodi na stolni trg zaprejo, da bo mir. Drugi den 10. julija ogleduje cesar vojaštvo na velikem vadišči v Radvanji ob 6. uri zjutra, potem ob-

išče bolnišnico, daje v škofovej palači avdijence, se vdeleži razkritja Tegethofovega spomenika, se poda v vojaško bolnišnico, na kolodvor, pogleda železniške delavnice pri sv. Jožefu in se pelja o poludne v Ptuj! — Čitalnica obhaja v pondeljek 2. julija 600letnico Habsburško ob 8. uri zvečer z govorom in banketom. — V okrajnem zastopu prosi sv. Jurjevski župan dovoljenja prodati srenjske vrednostne papirje, št. ljski za podporo nekej cesti, sv. Marjetski za širji most čez Pesnico in Razvanjski, da bi smel srenji velik dolg nakopati za stavljenje nepotrebne nemškutarske šole, katerej „šulverajn“ doplača 1600 fl. Razvanjčanom so mariborski nemškutarji možgane zmešali. Naposled skočijo še vsi iz stare slovenske v novo nemško kožo, katero jim krpajo prusački šulferajnlariji! — Stekel pes je več drugih ogrizel in sedaj delajo zaradi tega mariborski psi britko pokoro. Vsi so zaprti na 6 tednov! — Nemškutar dr. Duhač je za rumunske kraljici v Celovec poslal šopek cvetlic, a sedaj iz Bukarešta prejel rumunski „orden“. Bog mu ga „požegnaj“!

Od sv. Andraša v Slov. Goricah. (Naj se poboljša!) Naš krčmar in nekdanji cek-mešter Rola ne more pozabiti, kako prijetno je bilo, ko je smel v Ptuj, ko so cesarja Jožefa stavili, zastonj jesti in piti. Mož ni tak siromak, kakor so nekteri Haložani in Poljanci, da bi si ne mogel kupiti sam jesti in piti. Če pa je itak šel tje, kjer se je zastonj jelo in pilo, tedaj mu tega ne more nihče šteti v čast in on sam bi naj pametneje storil, ko bi molčal o tem. Če pojde še stokrat mej Nemce jest in pit, ti ga bodo na tihem vedno zaničevali, on ostane krčmar, ki od slovenskih grošov med Slovenci živi, a nikogar ne bode do tega pripravil, da bi se po njem ravnal. Slovenca še dozda pamet ni tako daleč zapustila, da bi se pustil od vsacega barusača za košček mesa in liter vina ali piva zasmehovati in zasramovati. To si naj zapomni krčmar Rola.

Od sv. Jakoba v Slov. goricah. (Vino kupcev nima.) L. 1882 smo hvala Bogu spravili še nekaj in tudi ne najslabše kapljice tukajšnih vinskih goric v kleti s trdim upanjem, da ob svojem času dobimo za njo zasluženi potrební denar. Pa kako smo se ovarali! Sredi leta že pride in niti enega pravega vinskega kupea še videli nismo. Ljudje so primorani svojo pošteno vino iti ponujat v mesto, pa navadno se žalostni vračajo. Še 30 goldinarjev se jim rado ne obljubi za štrtinjak. Reveži, koliko jih stane dela, stroškov, koliko imajo skrbi, kolikokrat molijo za dobro vinsko leto in dela se jim ponudba, kakor da bi vino ukrali. Neki kupec v Čmureku ga je baje po istej ceni nad 50 štrtinjakov kupil. Jeza lahko poprime vsako pošteno srce, kako še bojda neki krč-

marji po mestih in goratih krajih ovo nezdravo brlizgo krčmarijo, ki se ji pravi ponarejeno vino. Nikder se ne sliši, da bi se bilo zoper take „pančarje“ postopalo. Nič manje žalostno je, koliko vina se iz Ogerskega sem na Štajersko zvozi in tukaj proda. Ni treba vprašati, katero obeh je bolje in vkljub temu so kleti mestnih vinotržcev preobložene z ogerskim vinom, ter gredo od tod na Koroško in gornje Štajersko, kodi se občinstvu priporočajo po 28—40 krajcarjev na liter, po naših poprek boljših vinih pa nihče ne bara. Veliko krivi so tudi emureški in mariborski, Bog vedi odkod privandrani vinski trgovci, ki so prejšnje kupce splasili. Če se to kmalo na bolje ne obrne, gredo naši kmetje zaporedoma na boben in rakom žvižgat.

Iz Ptuja. (Nemškutarji se pripravljajo iti loviti slovenskih kmetov.) Tukaj je nemško društvo „Fortschrittsverein“. Načelnik mu je znani kričar in rogovilež, doktor Hans Mihelič. Tega človeka je predlanskim nek tukajšnji komij pri sodnji ovadil, ker se je prè (gosp. doktor) pregrešil zoper kazensko postavu zavoljo nekega prav gnjusnega djanja, o katerem nam pisati ni mogoče. Mi čakamo že dobro leto, da bi se ta doktor opravičil ter komija na laž postavil. Toda doktor molči in to njegovo molčanje nas sili verjeti, da je to istina, kar je trdil komij v svojej tožbi. Drug človek bi odložil vse častne službe in se lepo skril. Ali Mihelič tega ne ve in ostane ud okrajnega zastopa, ud mestnega okrajnega šolskega sveta, zelo glasnega nemškega šulfereina kakor tudi „fortschrittsfereina“ itd. Toti mož je povsodi prvi, kjer se ruje in psuje na nas Slovence pa na ubogega kmeta. Omenjeni „fortschrittsferein“ je imel 19. t. m. neko sejo. Nas zinimiva samo jedna točka te seje t. j. volitev rogovilskega odbora za prihodnjo volitev v okrajni zastop. V toti odbor so bili voljeni sledeči gg.: Doktor Mihelič, W. Pisk, Rodošek Gustav, Kaiser Martin, Bratanič Otto, Hutter Simon in čujte bivši trgovec Eckl. Ko bi naši nemčurji le malo kaj pomislili, ne rogovilili bi tako proti nam, posebno zgoraj omenjeni gospodje nekteri se imajo za vse, kar imajo, zahvaliti našemu kmetu. G. Pisk je privandral iz Moravskega. Kaj je bil, ima li kaj ali nič, kako vero ima, sploh ta človek je pri nas zelo „temna“ osoba in še celo njegovi prijatelji in pajdaši nič o njem ne vedo. To pa vemo vsi, da bi bil g. Pisk ptujski župan, načelnik okrajnega zastopa, itd. Tudi o tem možu bomo še nekaj ob priliki govorili. O g. Rodošku pa za danes molčimo. Mož je še mlad in morebiti da ga vendar še pamet sreča. Martin Kaiser pa ima najmanj razloga proti nam rovati i možko ni, da se pusti za nos voditi še mokrim mladičem. Sicer pa ome-

nimo, da zemeljsko bogastvo še ni vsa sreča na svetu, da to ne dela človeka ne izobraženega pa tudi ne uplivnega posebno če se pomisli nekoliko — na preteklost; vsaj se poznamo. — Otto Bratanič pa je prè pravi naslednik svojega dobrotljivega očeta, kterege posebno imajo Haložani še v „dobrem“ spiminu. Ker nima nikakega posla, ostajalo mu bo dovolj časa za rovanje. Simon Hutter pa je v kratkem pri šnopsu obogatel. Ta mož je sicer Nemec, zato bi mu svetovali, da naj nas Slovence pri miru božjem pušči. G. Eckl pa je bralcem „Slov. Gospodarja“ poznat, posebno od tistega časa sem, ko je v okrajnem zastopu našim kmečkim zastopnikom, kateri pa imajo, kakor znano ravno tako pravico tam biti, kakor on, kričal: „Ihr Bauern, bleibt's bei euerem „Pflug“. Tudi ta mož si je pridobil od našega slovenskega kmeta nekaj novcev, zdaj ko ima zadosti, izročil je trgovino drugemu, sam pa rogovili proti nam. — Ti gospodje tedaj imajo nalogo proti nam rogoviliti in slovenskega kmeta iti lovit.

Iz Sevnice ob Savi. (Vspeh tukajšnjega šulferajna.) Prostora jim že zmanjkuje za ponemčevanje otrok. Morajo dozidavati za tukajšnji „šulferajn“. Ko bi bili vendar vsi, tudi kmetje, tako pametni, kakor je bila neka osebnica, ki je dala svojko hčerko koj v začetku v šulferajnsko šolo toliko da so jo oblekli, potem pa jo doma obdržala, grozili so se sicer, da bo kaznovana, in da bo žandar prišel po njo, a niso nič opravili! Ko bi jih več tako storilo, ne bilo bi jim treba šole dozidavati. Tega so si kmetje in drugi sami krivi, ko ne vejo, kaj delajo. Mislijo si: naj se nauči kaj nemški, da ne bo takov tepec kakor sem jaz. Če grem kaj v komisijo ali na davkarijo pa nikjer nič ne poznam, zakaj in kaj plačam. Res je to! Pa jih ni treba ravno tem nemškim naseljencem v šolo dajati! Saj se tudi v tri-razredni ljudski šoli toliko nauči, da nekaj zastopi in zna. Gosp. Ausserer in pa Kaučič, ako se že hočeta in pa morata teh krajerjev znebiti, naj bi jih pa v Tirole ali na Nemško pošiljala svojim rojakom in znancem; saj vemo, da je tudi tam dovolj revnih, ki potrebujejo oblačila in hrane. Tiste Sevničane in pa sevniške občane pa bodi zelo sram, da hočejo svojim otrokom tisti jezik, katerega so jih komaj naučili, tako rekoč: izdreti in zavreči dati. Posavčan.

Iz Slov. Gradca. V dopisu iz Slovejn-gradca 14. junija t. l. je sledeče neresnično: 1. Moram še enkrat kot neresnično zaznamovati, da ni nad mojim stanovanjem o binkoštnih praznikih nemška zastava bila razobešena; bila je le belgijska, a ne od mene, ampak od mojega hišnega gospodarja postavljena. 2. List, kojega sem s svinčnikom g. Runovcu učitelju v

Razborji pisal, je družega zapopadka, kakor dopisatelj trdi. 3. Ni resnično, ka bi jaz kedaj kot pevovodja tukajšnjega pevskega društva izustil, slovenske pesmi društvo ne sme peti; nisem za take izraze nikakor ne pooblaščen; a res je, da so slovenjegraški pevci že mnogokrat pod mojim vodstvom gospodom okoliščine sere-nade s slovenskimi pesmami peli. 4. Ni resnično, da sem kedaj na ukaz občë spoštovanega g. Dr. Tomscheg-ka pri Lobeji na drevesa plezal, češ, drevo slovenske zastave obropati; to je storil brizgalničar Lahove in njegov tovarš.

Janko Trobej, učitelj.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar nahaja se sedaj v Ischelnu, cesarjevič Rudolf pa v Laksenburgu pri svojej ženi princesinji Štefaniji, kojēj se bliža porod. Te mati kraljica belgijska je tudi tam. Če porodi princesinja princa, utegne ta kedaj naš cesar biti. — Finančni minister je izrekel, da je uravnava gruntnega davka dokončana ter da bodo $22\frac{7}{10}\%$ od čistega dohodka pobirali do l. 1895. — Slovenci so v Goriškem sijajno zmagali, tudi v Tolminskem. Slava in čast slovenskim volilcem! Izvoljeni so dr. Jožef in dr. Nikolaj Tonkli, Rojic, Kovačič, Abram in Mohorčič, skoraj vsi jednoglasno. Tudi v Istriji so združeni Hrvatje in Slovenci prvič izpipali vsaj 4 poslanstva. V Kopru sta zmagala Spinčič in Križanac in Volovskem Laginja in Strk; drugod so propali. Za prvi začetek je to veliko. — Kranjska ima sedaj zopet svoj slovenski deželni zbor. Deželni glavar je grof Thurn, namestnik ljubljanski župan Graselli. Obravnava je slovenska. Grof Thurn govori gladko in pravilno slovenski. V prvi seji so cesarju trikrat gromovito zaklicali: živijo in Slava. Stari Schrey in Deschmann in še nekaj izmed 10 liberalno-nemških pristašev je prav revno zmes hripalo hoch. Na predlog Svetičev so izvoljeni bili poslanci iz vseh skupin, da sestavijo cesarju pismo udanosti. V drugi seji je slovensko ovo pismo, sestavljeno od poslanca Šukljeja, bilo jednoglasno sprejeto in izvoljen bil novi deželni odbor. Dr. Vošnjak je zopet odbornik. Tretja seja bo 11. julija. Med tem se pripravlja Ljubljana, prvo slovensko mesto, da cesarja dostojno sprejme. Iz Hrvatskega pridejo cesarja v Ljubljani pozdravljat ban Pejačević, kardinal Mihajlovič in več gospodov. — Na Dunaji je profesor Maasen nemškim liberalcem povedal, kako neumno da kljubujejo tudi Slovanom pravičnej vladi. To pa je 30 nemških profesorjev tako piknolo, da so ga v objavljenem listu napali in zasramovali. Slabi zgled porabili so kmalu tudi „študentje“ in Maasna začeli očitno zasramovati in upijati: pereat, t. j. naj pogine.

Vnanje države. Na Pruskem so vendar enkrat katoličanom nekaj privoščili, deželni zbor je sprejel postavbo, vsled katere ne bodo preganjali duhovnikov zaradi svetih opravil. Začetek je storjen, da se prekličejo slaboglasne majnikove postave. — Ruski car je ukazal 218000 vojakov novincev odbrati. — Turki so v Albaniji vendar upor premagali in izročijo Črnogorcem kos dežele ob Skadarskem jezeru. — Francozi in Kitajci se pogajajo zaradi Tonkina pa do sedaj brez pravega uspeha. Zoper Anamskega vladarja pa pride skoraj gotovo do vojske; Francozi mislijo, da mu bodo z 12.000 vojakov kos. — V Egiptu začela je razsajati kolera in v Mehiki imajo rumeno mrzlico. V mestu Vera-Cruz je vže več tisoč ljudi umrlo. — Otok Madagaskar so si Francozi skoraj ves osvojili. — Egiptovska vlada odpošlje precej vojakov, da krivega preroka Mahdija popolnem premaga in vzame dežele, kder ta divjak hudo razbija in zlasti kristijane preganja.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

V. Iz Breclove, kamor sta bila l. 1645 prinesla kugo iz Ptuja dva ničvredna fanta, dobili so njo v Šmarije. Prebivalci so se obrnili z zaupanjem k sv. Roku ter so njemu na čast postavili majhno leseno kapelico na kalvarski gori.

Ker je kuga l. 1646 srečno prenehala, hodili so znanprej dvakrat v letu, — na binkoštni pondeljek in na Štefanovo tje v procesiji. Z milodari, ki so se pri teh priložnostih nabrali, postavili so sedanjo lepo romarsko cerkev sv. Roka.*)

V bližnjem Lembergu je v 25 hišah umrlo 67 ljudi. Huje kakor ondi bilo je v Podčetrtku, kajti umrlo jih je 240, — med njimi tudi vikar Primož Janežič.

V Žusemu, kjer jih kuga podavila 172, je vikar sicer tudi zbolel, pa je zopet ozdravil. Zemljiška gosposka v Podčetrtku je v teku enega leta zgubila najmanj 400 podložnih.

Največ so imeli od kuge trpeti sledeči kraji: Brezje, Dobrina, Dol, Cmreški breg, Ceste, Hajnsko, Hrastje, Imeno, sv. Janez na vrhu, Mestinska ves, Nekmajer, Nezbiše, Njmino, Medvedovo selo, Polje, Presek, Rodne, Roginska gorca, Sodnja ves, gornje in spodnje Tursko, Trebič in Verbovec.

Podsreda, — nekdanj trden grad znanega grofa Erazma Tattenbach-a, sedaj lastina kneza

*) V njej se nahaja podoba predstavljajoča Šmarije s farno cerkvo, pod sliko je precej poškodovan napis, ki nam pove kratko zgodovino ove cerkve.

Hugo-ta Windischgrätz, — zgubila je 260 podložnih in sicer 39 v trgu, 221 pa v okolici; med umrlimi bil je tudi vikar Kancijan Matjašič. —

V fari sv. Vida pri Planini in v drugih selih, ki so spadala pod planinsko gosposko začela je kuga dne 4. maja l. 1646 daviti, ter je davila 10 mesecev nepretrgano. Med žrtvami, kojih zapisniki naštevajo prek 1000, imenuje se tudi kaplan Klemens Planinšek; vikar Jakob Doberšek, ki je bil tudi zbolel, je pa ozdravil.

Zlo hudo se je godilo v fari sv. Mihala pri Pilštanji, kajti kuga je podavila ondi 2000 ljudi. Vsled tega postalo je več hiš praznih. Tudi v farovžu so umrli vsi: župnik Matija Wetz, kaplan, župnikova mati in sestra in vsa družina.

Pri sv. Petru pod sv. gorami ni bilo nič boljše. V teku nekterih mesecev pobrala je kuga 1797 ljudi. Med kužnimi žrtvami imenujejo se tudi župnik Ivan Kodrič, kaplan Matija Cif in Bizelski podvikar Ivan Presinger, ki je prišel k sv. Petru v pomoč; tudi drugega kaplana Jurija Wolf-a se je kuga bila lotila in bi ga bila gotovo umorila, ko bi se mu ne bile še o pravem času kužne bule odprle; — več tednov je bolehal in potem srečno okreval.

Kostrivniška gosposka imela je l. 1646 v 35 hišah kugo, rogačka pa v 182 hišah. Od kuge trpeti so imeli sledeči kraji: Babni vrh, Brezovo, gornja in spodnja Kostrivnica, Dol, Gradiše, sv. Jurij, Lehno, Čačja ves, Negovnje, Gornja ves, Podgorje, Pristanje, Rodne, Rotonska ves, na Colu, Cerovec, gornje Sečevo, Sotla, Slogomer, Stojno selo, Tekačevo, Tržišče, Verbje in Videmšek.

Ker je po nekterih krajih, posebno za Sotlo umrlo mnogo dušnih pastirjev in bi bolni bili drugače brez duhovne pomoči, poslali so tje druge duhovnike. Nekteri teh so nam po imenu znani, namreč: Jurij Fajdiga v Bizelskem, Iv. Mravle v Podčetrtku in Jurij Planinšek v Planini. V fari sv. Petra pod sv. gorami, kjer sta umrla župnik in eden kaplan, pomagal je jezuit o. Gailer s svojim redovnim bratom 7 mesecev ostalemu kaplanu v težavnem dušnem pastirstvu.

Vsled kuge imele so grajščine ogromno škodo. Na mnogih krajih niso mogli pospraviti poljskih pridelkov, ne pobrati desetine. Zato je morala vlada v l. 1645, 1646 in 1647 grajščakom in veleposestnikom več kot 60.000 gld. davka zbrisati.

Na Laškem ostalo je zavaljo pomanjkanja delavcev 213 mernikov pšenice, 100 mernikov rži in 591 mernikov ovsu na polji nepožeto; škoda, ki jo je vsled tega gosposka trpela, znašala je 1491 gld.

Tudi pri sv. Petru pod sv. gorami in v okolici niso mogli potrgati grozdja, ne pobrati desetine. In še od tega, kar so bili pobrali, šlo

je mnogo na kvar; vino so deloma izpili vojaki stražniki, deloma se je pa spridilo po pivnicah. Škodo so cenili blizo 700 gld. — V Pilštanji znašala je zguba na trgatvi prek 1000 gld.

Pa tudi za kužne potreščine se je potrošilo mnogo denarja. Vladni namestnik v Celji izdal je l. 1646 in 1647 v ta namen 7853 gld. Vlada je poznej tirjala, naj njej dežela ovo svoto povrne, — a ta se je branila; zato je vlada l. 1653 odstopila od svoje tirjatve.

V okuženih krajih vladal je sem ter tje strašen nered, kajti gospoda je večinoma pobegnila, nižji uradniki pa si niso upali na svitlo. Zato je ubogo ljudstvo bilo samo sebi prepuščeno in si ni vedelo pomagati, posebno ako je kuga pobrala tudi duhovnika, kar se je pogostoma zgodilo.

Vlada je toraj imenovala in v okužene kraje poslala kužne uradnike; razun teh ustanovila je pod poveljem grofa Hohenwarth-a še tako imenovano dirjajočo kompanijo. Ta je imela nalogo, nadzorovati uradnike, spolnujejo li svoje dolžnosti ali ne.

Stroške, potrebne za ovo upravo morali so prebivalci okuženih krajev sami poravnati; v celjskem okrožji morala je za to plačati vsaka hiša 15 kr. (Dalje prih.)

Smešnica 26. Godec je šel drv krast. Ko si je pod suknjo nabasal polen, kolikor jih je nesti mogel, pride mu hišni gospodar nasproti in ga vpraša, kaj da nosi. „Gosli“, odgovori prestrašeni godec, in eno poleno mu padne na tla. „Glej, glej! struna se ti je vtrgala in na tla padla“, reče gospodar tatu, ki je videl, da je izdan, ter je bežal.

Razne stvari.

(Visoka c. k. namestnija) je v posebnem dopisu Slov. Gospodarju naročila naznaniti, da bodo v Gradci svitli cesar dne 3. julija t. l. ob 10. uri predpoldnem v cesarskem gradu dajali občne audijence t. j. sprejeli vsakega, ki ima kaj prositi, pritožiti se itd. Vendar prej mora to nazniti. Takšna naznanila sprejema od 29. junija naprej c. k. dvorni tajnik Franc plem. Hawerda-Wehrlandt v Gradci (Statthalterei, Burgring Nr. 4. ebenerdig links.)

(Prazen strah.) Nemčurji lažejo, da bodo Slovincem prepovedane njihove zastave ob prihodu cesarjevem, da bodo smeli samo nemški govoriti, morali vse slovenske občinske table poskriti, le klicati: hoch in „ffiat“. To je prazno strašenje. Nihče ne prepoveduje Slovincem cesarja slovenski pozdravljati na Slovenskem. Cesar so tudi nam Slovincem tako kakor Nemcem premili poglavar. Kakor so Slovence radi sprejemali lani na Goriškem, Primorji tako bodo tudi letos Slovincem pri-

jazni se kazali na Kranjskem in Štajerskem. Kateri Slovenec se pa namškutarskih barusačev boji, ta se naj le nekam skrije. Drugi bomo šli pred svojega cesarja in ga pozdravljali slovenski!

(Ustrelil) je v Kozjaku Konjiškega okraja 11letni fantič Suščev svojo lastno sestro, Sletno Franciško, ke dar se je z nabito puško igral.

(Pišečka srenja) kder je nemškutar baron Moškon nekaj let županil, je deželi še od l. 1866 dolžna izposojenih 408 fl. Deželni odbor je prisiljen bil lani in letos prositi za politično eksekucijo.

(Mariborska čitalnica) obhaja Habsburško svečanost v pondeljek 2. julija ob 8. uri zvečer.

(Ljubljanski zvon) objavil je v 6. zvezku: Mutek Osojski, Slepemu dekletu, Cyclamen, Lastavice, Spomin na jutrove dežele, Bajke in povesti o Gorjancih, K molitvi kličejo, Nedolžen, Tuga, Francoska družba, Naše obzorje, Štefan Kocijančič, Jarnej Levičnik, Slovenski glasnik. List velja 2 fl. 30 kr. do novega leta.

(Gospodično Langhammer), ki je v Dravi utonila, našli so pri sv. Martinu pod Wurmbergom in tam pokopali.

(Baron postal) je kranjski deželski predsednik g. Winkler.

(Iz Mahrenberga) se nam piše, da so ondi tatje v farnej cerkvi tružico za milodare strli in denarjev ukradli. Koliko? To ni znano. Pustili so še 3 fl. 36 kr., ker niso mogli do vsega priti.

(Cena hmelju) je poskočila. Zatiško velja 280—290 fl. 50 kilo.

(Prestavljen) je č. g. kaplan Ferd. Šošterič v Ljutomer, č. g. Čurin gre zopet za kaplana k sv. Križu na Murskem polji.

(V pokoj) gre pridni nadučitelj, Udel v Jarenini.

Listič uredništva: Več denes ne objavljenih dopisov pride na vrsto prihodnjich.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica	Rž	Ječmen	Oves	Turšica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor . . .	8 20	6 20	5 80	3 60	6 —	4 80	5 —
Prnj . . .	9 90	7 10	8 —	6 50	7 —	6 —	7 80
Celje . . .	9 —	7 32	5 70	3 98	6 45	5 60	6 50
Gradec . . .	8 —	5 70	5 77	3 70	4 79	5 62	4 90
Ljubljana . .	8 21	5 37	4 65	3 13	5 60	4 30	6 18
Celovec . . .	7 80	5 60	6 —	3 65	4 95	5 —	5 —
Dunaj . . .	10 40	8 15	9 —	7 15	7 16	8 85	— 20
Pešt . . .	10 25	7 95	9 75	7 —	5 55	6 82	6 30

Loterijske številke:

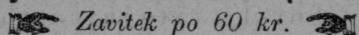
V Trstu 23. junija 1883: 77, 63, 75, 31, 2.
V Linci " " 83, 44, 82, 58, 32.
Budapešt " " 73, 63, 27, 2, 40.

Prihodnje srečkanje: 7. julija 1883.

Štupo proti svinjski bolezni

priporočam kako do zdaj vsako leto, tudi letos, tako imenovano

M. Tetley-evo zdravilno štupo za svinje.

 Zavitek po 60 kr.

Ob enem si dovoljujem tudi ponuditi vsake vrste barve (farbe) bodi si v firnežu pripravljenih ali pa suhih ravno tako vse sorte lake in čopke (penzelne) po silno nizki ceni

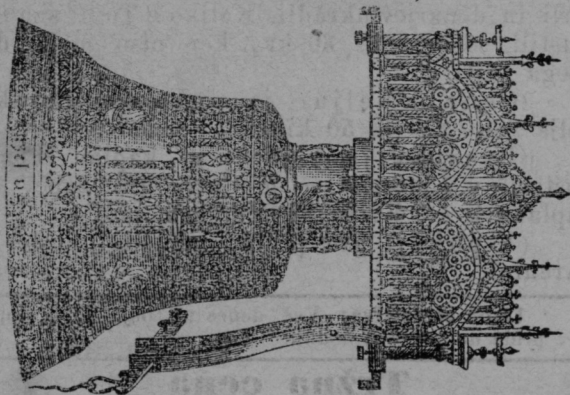
M. Berdajs,
v Mariboru.

2—3

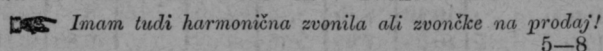
Livarna, Badgasse Nr. 9, blizu sl. cerkve.		Številnih priznail za zlate zvonove je priredjenih za ogled.
--	---	---

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov
v Mariboru,

zliva posebno izvrstne zvonove in najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi pre-gibnimi kronami (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli do želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvonil z jasnim in čistim glasom pod porošivom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perotih takó, da se zelo lahko zvoni in v zvoniku nič ne trese.

 Imam tudi harmonična zvonila ali zvončke na prodaj!
5—8

Šolske službe izpraznene.

1. Nadučiteljska in podučiteljska služba na ptujski Gori III. plačilnega razreda in prosto stanovanje;

2. Učiteljska služba pri sv. Andraži v Slov. goricah IV. plačilnega razreda in prosto stanovanje;

3. Učiteljska služba v Stopercih IV. plačilnega razreda s prostim stanovanjem;

4. Učiteljska služba pri sv. Barbari v Halozah IV. plačilnega razreda s prostim stanovanjem;

5. Podučiteljska služba pri sv. Janži na Drav. polji IV. plačilnega razreda s prostim stanovanjem;

6. Podučiteljska služba pri sv. Marku IV. plačilnega razreda s prostim stanovanjem;

7. Podučiteljska služba za okolico Ptuj III. plačilnega razreda;

8. Podučiteljska služba v Cirkovcch IV. plačilnega razreda.

Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni naj svoje prošnje do 15. julija t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuj.

Prvosednik:

Premierstefn.

3—3

Gasilnice

vsakovrstne velikosti in stroja, s pristopnimi ventili, najizvrstnejše delane, in velike moči za brizganje, prilične srenjam, mestom, trgom in jibovim gasilnim društvom.

Brizgalnice

na kolesih, nosljah, v putah za vrte, **Vodonosnike** razne sostave, najboljše cevi iz konopnine, gumija, za sesavanje vode ali za napeljevanje vode, dalje vretenice in tehtnice za ove cevi, kakor tudi drugo

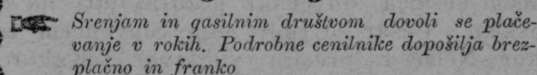
orodje gasilcem potrebno

priporočuje po najnižej ceni proti 5letnemu poreštvu

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja

v Ljubljani.

 Srenjam in gasilnim društvom dovoli se plačevanje v rokih. Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko